

נשמת התורה

מאמר שבועי בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זיע"א

מאמר עבודת חג הפסח ה'תשע"ח

בהל' פסח מובא הלכה לגבי הכשר כלי חרס שנשתמשו בו חמץ, שלא מועיל לו שימלאנו בגחלים כדי ללבנו ולהכשירו, כי לב האדם נוקפו שמה יתפקע מחמת הגחלים, והאופן שניתן להכשיר כלי חרס מחמץ שבלוע בו, הוא להכניסו לתנור הגדול, ששם יוצרים כלי חרס. ונסביר הלכה זו בעבודת ה'. הגוף נקרא כלי חרס מפני שהגוף יסודו

מעפר וכלי חרס הוא כלי שעשוי מעפר. וכן עניין הגוף יש בו חסרון מפני הרצון לקבל לעצמו. ו'חוס' אותיות 'חסר'. והעניין הוא שיש ב' מיני עבודות, סור מרע ועשה טוב. וצריך לדעת כמה ואיך משתמשים עם ב' עבודות אלו, שלכא' ישנה חוסר בהירות בזה. כי מצד אחד, נאמר בשם צדיקים שהעיקר זה 'עשה טוב', והרע נופל ממילא. ומצד שני, ראינו אצל צדיקים אחרים, כגון אצל החבריא של הה"ק ר"פ מקוריק, שהיה דגש על 'סור מרע'. וא"כ, מה הדרך? אלא התירוץ שיש לאדם ב' סוגים של רע: יש את הרע השורשי, שזה עצם הגוף, עצם הרצון לקבל, שזה יתוקן רק בתחית המתים, ויש יחידי סגולה שזוכים

לתקנו גם בחיים חיותם, וכמו שביאר רבינו זאת בהקדמה לספר הזהר, ע"ש. ויש סוג רע ב', שהוא רוע המידות שיש לאדם – גאווה, קנאה וכו' – שזה נקרא נפש הבהמית. ובזה כר'ע מודים שאם לא יעמול קשה לנקות מידותיו, ויעסוק 'בסור מרע'. הרי שהרע לא ילך מעצמו, אלא הנפש הבהמית תתחזק ביותר ובזה קודמת עבודת "סור מרע". ומה שנאמר, שע"י העשה טוב' נעשה 'סור מרע' ממילא, הוא בעיקר על קליפת הגוף, (שמבואר בזה"ק שע"י שמתקן את הרפ"ח ניצוצין, ממילא נתקן הלב' נצוצין הנותרים, שהם בחינת לב האבן), כי אסור להתעסק עם הרע באופן ישיר, כי זה רע כ"כ חזק שכל מגע ישיר עימו סוחב את האדם למטה

וביאר הדברים הוא: שמחשבת הבריאה היתה "להטיב לנברא" ולכן ברא הש"ת באדם רצון מופרז לקבל, כי אחרת לא יוכל לצאת לפועל רצונו להטיב, כי כגודל הרצון כך גודל הרגשת ההטבה, ובשורש - הרצון לקבל המופרז הוא קדוש מאד, ורק ע"י שרצה הש"ת לגלות ענין הבחירה נתגלה הקלקול שלו, ובאמת אין דבר רע בעולם. וזמן תיקון הרצון לקבל הזה התחלק לב' זמנים את החלק הקטן שבו הנקרא "נפש הבהמית" או קליפת נוגה זה ניתן לנו לתקן בזמן הזה וענין העבודה בתיקון נפש הבהמית הוא בעיקר "עבודת המידות" אבל את "עצם הרצון לקבל המופרז" שעמו נמשך אור החכמה והתענוג ממשי, זה אינו ניתן לתיקון בזמן הזה אלא רק בזמן תחית המתים, כמו שמסביר רבינו בהקדמה לספר הזהר שענין תחית המתים הוא, שמעוררים את "עצם הרצון לקבל" כדי להמשיך את התענוגים העליונים, וכל אדם סובל מכל מיני חסרונות והחסרונות שלו שהם מצד "עצם הרצון לקבל" הנה אינו יכול לתקנם בדרך של 'סור מרע' אלא רק בדרך של 'עשה טוב' שענינו "ההכרה וההתבוננות שאין רע בעולם" וכמו שיוסבר להלן. ואצל כל אדם בפרטיות יש לו חלקי רע בדברים מסוימים, ששמה אסור לו לעבוד אפילו בבחי' 'סור מרע', כי הרע בנושאים האלו הוא כ"כ חזק שאם ינסה להלחם עמו יפול הנופל ממנו וזה נובע מ"עצם הרצון לקבל שלו" שבכלל לא דורשים ממנו עבודה שמה, אלא רק באופן של "סחור סחור אמרינן לנזירא" ובהו אומרים לאדם עסוק בטוב והרע יפול ממילא. אבל הרע של המידות של האדם, שמה ודאי צריך לעסוק קודם ב'סור מרע' ואח"כ ב'עשה טוב'. כי אחרת זה דומה למוזג כוס יין בגביע מלוכלך שיטנף היין, (אבל הרע שצריך לתקן בתחית המתים אין נשפע שם יין כלל בזמן שיתא אלפי שני לכן לא

יש לי מושג

דורמיטא'

אחר שהפרצוף עולה בסוד מ"ן, להעלין שלו, שאז מסתלקין המוחין שבו ובאין להעלין, נבחן שהפרצוף נשאר למטה בבחינת דורמיטא שפירושה שינה, והוא משום שלא נסתלקו ממנו לגמרי, אלא שהשאירו בו קצת חיות, בשיעור האדם שישן, שאינו נבחן למת לגמרי, כי יש בו עוד שיעור מסוים של חיות. (תע"ס חלק ט')

מפריע לנו שהוא מלוכלך רק העיקר שלא יתעסק עימו בדרך חיוב) שכ"ע מודה שצריך לקנח קודם הגביע.

א"כ, סיכום הדברים בעניין זה, שעניין הקדם 'עשה טוב' ל'סור מרע' נוגע לרע השורשי, שהוא הגוף, או בפרטיות אצל כל אדם, שהם הנקודות הקשות והחולשות הגדולות של אדם ולב יודע מרת נפשו, ששמה לא עוסקים אפי' ב'סור מרע', רק ב'עשה טוב', והרע נופל ממילא. ומה שנאמר שמקדימים 'סור מרע' ל'עשה טוב' הוא ברע הכללי של האדם שנקרא נפש הבהמית ותיקון המידות.

והנה כלי חרס מרמז על עצם הגוף, עצם הרע, שא"א לעסוק עימו בדרך של 'סור מרע' ויסורים. והעומק הוא כי זה נקודת הרצון לקבל של האדם, שהוא מחבבו מאד ומאד. ודבר שאדם מחבב לא נחשוד בו שהוא באמת מיסרו עם כל ליבו, ע"כ בלתי אפשרי לעבודת ה'סור מרע' לזכך נקודת החביבות של האדם, שקשה לו לוותר, שזה עניין שלא יעשה עבודתו כראוי, הן מצד שהרע ימשוך אותו כנ"ל, והן מצד "שאדם נוגע אצל עצמו". אבל רק בעבודת 'עשה טוב' יועיל, שע"י שיגבר כח הנשמה כל כך ויהיה לו הכרה בגדלות ה' כל כך, הנה יראה בשפלות ואפסות הגוף ויסיים לבטלו.

וזה רמזו בהלכה שלא מועיל להכשיר כלי חרס ע"י שממלאו בגחלים, כי נאמר שהאדם לא ימלאנו כדבעי מחשש שמה יתפקע הכלי ואדם חס על הכלי, שזה העניין הוא רמז כי גחלים רמז ליסורים ודינים עבודת 'סור מרע', שזה א"א כלל לנקות עימו כלי חרס, חסרון של הגוף. והרע הקשה כי אדם מחבב, בעומק נפשו הבהמית, את הרע. וזה כמו שיאמרו לאדם: תחתוך לעצמך את היד. כי גופו של אדם חביב עליו. ורק ע"י שמכניס את הכלי בתנור הראשון ששם יוצרים את הכלי חרס זה מועיל להכשירו, שזה רמז ל'עשה טוב' הכללי, שעניין 'עשה טוב' הוא להמשיך אור מהשורש, שמשם יצאו כל הגופים שרמוזים בכלי חרס. ששם בשורש מצד 'סוף מעשה במחשבה תחילה' מאיר שם בשורש גמר התיקון, שהגוף בעצם עתיד לשמש לטוב סוף ורק בכח המשכת השורש. שהוא רמז ל'תנור ששמה נוצרים הכלי חרס', סוד המחשבה הראשונה שכלול שם הרצון לקבל עם כל שלימותו, שזה סוד של 'עשה טוב', שאדם עוסק בטוב ומביט בראיה פנימית שבעצם אין רע וע"ז דן את הרע לכף זכות, ע"י שמושך אור מהשורש, ששם הרע, שהוא הרצון לקבל מוכרע לכף זכות, כי משמש לטוב. הנה, באופן כזה להכשיר כלי חרס גם בלי גחלים וכלי שביירה, רק ע"י 'עשה טוב'.

והנה, בפסח מופיע על כל הבריאה הכח של 'עשה טוב', כי ידוע שאחד מצדיקי בית רוזין אמר שבתשלך זורקים העוונות למים ו'במים שלנו' באים לקחתם חזרה. כי בתשרי זה תשובה מיראה, אזי נהפכים הזדונות לשגגות, אבל בניסן, שהוא קו ימין חסד ואהבה, אז נהפכים זדונות לזכויות. ע"כ באים ב'מים שלנו' לקחת את הזכויות, שהם הזדונות שנהפכו לזכויות. א"כ בפסח מאיר האור של תשובה מאהבה, הכח של 'עשה טוב' שבכוחו להחזיר את הרע הכי קשה שאדם מתמודד עמו בחי' היום-יום, וכן את הרע הכללי, שזה הגוף. ולכן בפסח הוא הזמן שיהי' תחיית המתים, כמובא בטור. טעם למה קורין בשבת חוה"מ את "חזון העצמות"? כי תחיית המתים הוא המצב שבעצם הרע נהפך לטוב. וזה ע"י גילוי הרחמים העצומים שמתגלים בפסח. 'מחיה מתים ברחמים רבים', שזנכה לטהרת הכלים שלנו, ובפרט טהרת כלי חרס שהוא עצם הגוף שלנו. א גוט יו"ט כלולים